

KODEKS RAVNANJA IZVOLJENIH PREDSTAVNIKOV NA LOKALNI RAVNI

*(s priporočilom Skupnosti občin Slovenije za sprejem na občinskih/mestnih svetih občin članic
Skupnosti občin Slovenije)*

PREAMBULA

- ★ ob poudarku, da na lokalni ravni izvoljeni predstavniki opravljajo svoje dolžnosti v okviru zakona in v skladu z mandatom, ki so jim ga podelili volivci, in da so odgovorni celotnemu lokalnemu prebivalstvu, tudi tistim volivcem, ki niso volili zanje;
- ★ ob upoštevanju, da gre spoštovanje mandata volivcev z roko v roki s spoštovanjem etičnih standardov;
- ★ v zaskrbljenosti zaradi naraščajočega števila sodnih škandalov, v katere so vpleteni politični predstavniki, ki so med opravljanjem funkcije storili kazniva dejanja, in ob ugotovitvi, da so lokalni predstavniki prav tako dovzetni za takšna dejanja;
- ★ v prepričanju, da se bo s promocijo kodeksov ravnanja za lokalne in regionalne izvoljene predstavnike gradilo zaupanje med lokalnimi politikami in državljani;
- ★ v prepričanju, da je odnos zaupanja nujno potreben za izvoljene predstavnike, da lahko učinkovito opravljajo svojo vlogo;
- ★ ob opažanju, da zakonodajo vse pogosteje dopolnjujejo kodeksi obnašanja z različnih področij, kot so gospodarski odnosi, bančništvo in uprava;
- ★ v veri, da je dolžnost lokalnih in regionalnih izvoljenih predstavnikov, da na različnih področjih njihove odgovornosti ukrepajo na podoben način;
- ★ v prepričanju, da bo opredelitev etičnih odgovornosti lokalnih predstavnikov v obliki kodeksa ravnanja pojasnila njihovo vlogo in dolžnosti in ponovno potrdila pomen slednjih;
- ★ v prepričanju, da mora takšen kodeks ravnanja v največji možni meri zajemati vse delo, ki ga opravljajo izvoljeni predstavniki;
- ★ ob poudarku, da je treba spoštovati pravila ravnanja, ki vsebujejo takšne etične zahteve;
- ★ ob opozorilu, da mora biti v ponovno vzpostavitev zaupanja vpletena celotna civilna družba in ob poudarjanju vloge državljanek in državljanov in medijev v tem pogledu;
- ★ ob ponovni potrditvi, da obveznosti ni mogoče naložiti brez zagotovil, da je lokalnim predstavnikom omogočeno, da izpolnijo svoje dolžnosti, ter ob hkratnem sklicevanju na ustrezne določbe Evropske listine o lokalni samoupravi in osnutka Evropske listine o regionalni samoupravi;
- ★ ob upoštevanju trenutno veljavne zakonodaje in pomembnega dela, ki trenutno poteka na mednarodni ravni;

predlagamo naslednji Kodeks ravnanja lokalno izvoljenih predstavnikov na lokalni ravni:

I – PODROČJE UPORABE

1. člen

Opredelitev izvoljenega predstavnika

Za namene tega kodeksa izraz 'izvoljeni predstavnik' pomeni vsakega politika, ki opravlja mandat lokalnih ali regionalnih oblasti, ki mu je bil podeljen s splošnimi volitvami (volitve z neposredno volilno pravico) ali na posrednih volitvah (v izvršilni organ ga je izvolil svet lokalnih ali regionalnih skupnosti).

2. člen

Opredelitev funkcij

Za namene tega kodeksa izraz 'funkcije' pomeni s splošnimi ali posrednimi volitvami podeljen mandat in vse funkcije, ki jih opravlja izvoljeni predstavnik v tem mandatu.

3. člen

Namen kodeksa

Namen tega kodeksa je določiti standarde obnašanja, ki se pričakuje od izvoljenih predstavnikov pri opravljanju njihovih dolžnosti, in seznaniti državljane s standardi obnašanja, ki jih imajo pravico pričakovati od svojih izvoljenih predstavnikov.

II – SPLOŠNA NAČELA

4. člen

Primat zakonitosti in javnega interesa

Izvoljeni predstavniki opravljajo mandat po zakonu in morajo ravnati v skladu z zakonom. Njihovo delovanje pri opravljanju javnih funkcij je namenjeno zadovoljevanju javnega interesa

5. člen

Cilji izvrševanja mandata

Izvoljeni predstavniki se obvežejo, da bodo svoje funkcije opravljali vestno, odprto in da bodo voljni odgovarjati za svoje odločitve.

6. člen

Omejitve izvrševanja mandata

Izvoljeni predstavniki pri opravljanju svojih funkcij spoštujejo pooblastila in posebne pravice ostalih političnih izvoljenih predstavnikov in javnih uslužbencev.

Pri opravljanju svojih funkcij ne smejo drugega političnega predstavnika ali javnega uslužbenca spodbujati h kršenju načel, ki so vsebovana v tem dokumentu, ali mu pri tem pomagati.

III – POSEBNE OBVEZNOSTI

1. Prevzem funkcije

7. člen

Pravila, ki urejajo volilne kampanje

Namen volilnih kampanj kandidatov je zagotoviti informacije in pojasnila volivcem o političnih programih.

2. Opravljanje funkcije

8. člen

Prepoved favoriziranja

Izvoljeni predstavniki ne smejo opravljati svojih funkcij ali izrabljati posebnih pravic svojega položaja v zasebno korist posameznikov ali skupin posameznikov z namenom, da bi od njih pridobili neposredno ali posredno osebno korist.

9. člen

Prepoved izvajanja pooblastil v svojo korist

Izvoljeni predstavniki ne smejo opravljati svojih funkcij ali izrabljati posebnih pravic svojega položaja za doseganje neposredne ali posredne zasebne ali osebne koristi.

10. člen

Konflikt interesov

Če imajo izvoljeni predstavniki neposredno ali posredno osebno korist v zadevah, ki jih obravnavajo lokalni ali regionalni sveti ali izvršilni organi, morajo takšne interese naznaniti pred odločanjem in glasovanjem.

Izvoljeni predstavniki se vzdržijo odločanja ali glasovanja o vprašanjih, v katerih imajo neposredni ali posredni osebni interes.

11. člen

Nezdružljivost funkcij

Izvoljeni predstavniki ravnajo v skladu z veljavnimi predpisi, ki omejujejo sočasno opravljanje dveh ali več političnih funkcij.

Poleg tega ne smejo opravljati funkcij, izvoljivih mandatov, poklicev ali uradnih zadolžitvev, ki vključujejo nadzor njihovih lastnih funkcij v vlogi izvoljenega predstavnika ali če naj bi jih sami nadzirali v vlogi izvoljenega predstavnika.

12. člen

Izvajanje diskrecijskih pooblastil

Izvoljeni predstavniki si pri opravljanju svojih diskrecijskih pooblastil ne smejo zagotavljati neposrednih ali posrednih osebnih koristi ali jih zagotavljati posamezniku ali skupini posameznikov z namenom, da bi od njih pridobili neposredno ali posredno osebno korist.

Za sprejete odločitve morajo biti, **kadar je to potrebno** podani razlogi z opredelitvijo dejavnikov, ki so podlaga za odločitev, zlasti pa veljavnih pravil in predpisov, ter prikaz, da je odločitev sprejeta v skladu s temi pravili in predpisi.

Če takšnih pravil in predpisov ni, morajo razlogi za odločitev vsebovati elemente, s katerimi se prikaže njena sorazmernost, poštenost in skladnost z javnim interesom.

13. člen

Prepoved korupcije

Izvoljeni predstavniki se pri opravljanju svojih funkcij vzdržijo obnašanja, ki po veljavnem notranjem ali mednarodnem kazenskem pravu šteje za aktivno ali pasivno podkupovanje.

14. člen

Spoštovanje proračunske in finančne discipline

Izvoljeni predstavniki se obvežejo, da bodo spoštovali proračunsko in finančno disciplino, ki zagotavlja pravilno upravljanje javnega denarja, kot predpisuje ustrezna notranja zakonodaja.

Pri izpolnjevanju svojih dolžnosti izvoljeni predstavniki ne počno dejanj, s katerimi bi odtujili javna in/ali nepovratna sredstva. Poleg tega ne ravnajo tako, da bi javna ali nepovratna sredstva uporabili za neposredne ali posredne osebne namene.

3. *Prenehanje opravljanja funkcije*

15. člen

Prepoved zagotovitve določenih funkcij

Izvoljeni predstavniki pri opravljanju svojih funkcij ne ukrepajo tako, da bi si zagotovili bodoče osebne profesionalne koristi, potem ko prenehajo opravljati svojo funkcijo:

- v javnih in zasebnih organih, ki so jih nadzorovali med opravljanjem teh funkcij;
- v javnih in zasebnih organih, s katerimi so med opravljanjem teh funkcij vstopili v pogodbeno razmerje;

- v javnih in zasebnih organih, ki so bili ustanovljeni med trajanjem njihove funkcije in v skladu s pooblastili, ki so jim bila zaupana.

IV – SREDSTVA NADZORA

1. Prevzem funkcije

16. člen

Omejitev in prijava stroškov kampanje

Kandidati za svoje volilne kampanje porabijo sredstva v sorazmerni količini in v sprejemljivih okvirih.

Vestno delujejo v skladu z ukrepi, sprejetimi po veljavni zakonodaji, ki predpisujejo javno objavo izvora in količine sredstev, ki jih namenijo za financiranje kampanje, in količino porabljenih sredstev ter način njihove porabe.

Če ta vsebina ni predpisana, informacije o tem zagotovijo na prošnjo.

2. Opravljanje funkcije

17. člen

Izjava o interesih

Izvoljeni predstavniki delujejo v skladu z ukrepi po veljavnih predpisih, ki predpisujejo javno objavo in spremljanje njihovih neposrednih in posrednih interesov, njihovih ostalih mandatov, funkcij ali poklicev ali sprememb njihovih sredstev.

Če ta vsebina ni predpisana, informacije o tem zagotovijo na prošnjo.

18. člen

Skladnost z notranjimi in zunanji nadzornimi ukrepi

Izvoljeni predstavniki pri opravljanju svojih funkcij ne ovirajo izvajanja nadzornih ukrepov, ki jih lahko na podlagi ustrezne utemeljitve in načela odprtosti, sprejmejo ustrezni notranji in zunanji organi.

Vestno ravnajo v skladu s takoj izvršljivo ali pravnomočno odločitvijo teh organov.

Pri navajanju razlogov za svoja dejanja ali odločitve, ki se preverjajo pri takšnem nadzoru, izrecno omenijo obstoj nadzornih ukrepov in organe, ki so pristojni za njihovo izvajanje.

V – ODNOSI Z JAVNOSTJO

19. Člen

Objavljanje ter utemeljevanje odločitev

Izvoljeni predstavniki so v času svojega mandata odgovorni za celotno lokalno prebivalstvo. Izvoljeni predstavniki se odzivajo na zahteve javnosti glede opravljanja njihovih funkcij, razlogov za njihova dejanja ali delovanje služb in oddelkov pod njihovo pristojnostjo.

Spodbujajo in promovirajo ukrepe, ki pospešujejo odprtost v zvezi s pooblastili, njihovim izvajanjem in delovanjem služb ter oddelkov pod njihovo pristojnostjo.

VI – ODNOSI DO USLUŽBENCEV

20. člen

Zaposlovanje

Izvoljeni predstavniki se obvežejo, da bodo preprečili zaposlovanje upravnega osebja, ki ne temelji na načelih priznavanja odlik in strokovnih sposobnosti in/ali za namene, ki so drugačni od potreb oddelka.

Pri zaposlovanju uslužbencev ali napredovanju izvoljeni predstavniki sprejmejo nepristransko, utemeljeno odločitev, ki izkazuje skrbnost dobrega gospodarja.

21. člen

Spoštovanje vloge uslužbencev

Izvoljeni predstavniki pri opravljanju svojih funkcij spoštujejo vlogo podrejenih uslužbencev lokalne uprave brez vpliva na zakonito izvajanje njihovih hierarhičnih pristojnosti.

Javnih uslužbencev ne smejo prositi ali od njih zahtevati, da sprejmejo ali prezrejo kakršne koli ukrepe, z namenom da bi s tem dosegli neposredno ali posredno korist zase ali za posameznike ali skupine posameznikov z namenom, da bi od njih pridobili neposredno ali posredno korist.

22. člen

Promocija vloge uslužbencev

Izvoljeni predstavniki pri opravljanju svojih funkcij zagotovijo, da se vloga in naloge podrejenih uslužbencev lokalne uprave čim bolj predstavljajo v javnosti.

Izvoljeni predstavniki spodbujajo in predstavljajo javnosti vse ukrepe, ki pospešujejo storilnost služb ali oddelkov pod njihovo pristojnostjo, ter motivacijo zaposlenih.

VII – ODNOSI Z MEDIJI

23. člen

Sodelovanje z mediji

Izvoljeni predstavniki se celovito odzivajo na vse prošnje medijev za informacije glede opravljanja njihovih funkcij, vendar pa ne razkrijejo zaupnih informacij ali informacij iz zasebnega življenja izvoljenih predstavnikov ali tretjih oseb.

Spodbujajo in predstavljajo javnosti vse ukrepe, ki pospešujejo poročanje medijev o njihovih pooblastilih, opravljanju funkcij in delovanju služb in oddelkov, ki spadajo pod njihovo pristojnost.

VIII - INFORMACIJE, RAZŠIRJANJE IN OZAVEŠČANJE

24. člen

Razširjanje kodeksa med izvoljenimi predstavniki

Izvoljeni predstavniki se obvežejo, da so prebrali in razumeli vse določbe kodeksa in pravil v njem, in izjavijo, da so voljni upoštevati določbe kodeksa.

25. člen

Razširjanje kodeksa v javnosti, med osebjem lokalnih uprav in mediji

Izvoljeni predstavniki spodbujajo in predstavljajo v javnosti vse ukrepe, ki pospešujejo razširjanje tega kodeksa med podrejenim osebjem, v javnosti in medijih, in s katerimi te osebe poučujejo o načelih, ki so vsebovana v tem dokumentu.

IX. NADZOR NAD SPOŠTOVANJEM IN IZVAJANJEM KODEKSA

26. člen

Častno razsodišče

Občinski svet imenuje za nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem kodeksa častno razsodišče. **Skupnost občin Slovenije lahko za svoje članice oblikuje skupno častno razsodišče, lahko pa ga oblikuje tudi več občin skupaj.**

Pri sestavi častnega razsodišča, ki **ga oblikuje občina** se upošteva, da se imenuje uravnoteženi del članov občinskih svetnikov, nosilcev javnih pooblastil, uslužbencev in občanov oziroma uporabnikov javnih storitev. Kandidacijski postopek za člane občinskega častnega razsodišča izvede komisija občinskega sveta, pristojna za volitve in imenovanja, v skladu s poslovníkom občinskega sveta.

Za oblikovanje častnega razsodišča pri Skupnosti občin Slovenije se analogno upoštevajo zgornja določila, člani razsodišča pa morajo prihajati iz različnih občin. Imenuje jih predsedstvo Skupnosti občin Slovenije.

Število članov občinskega častnega razsodišča je liho, člani so najmanj trije in največ sedem. **Če razsodišče oblikuje Skupnost občin Slovenije ali več občin skupaj imenuje častno razsodišče, je članov lahko tudi devet.**

Imenovani člani med seboj imenujejo predsednika častnega razsodišča. Način sklicevanja, vodenja in poteka sej lahko častno razsodišče uredi s svojim poslovníkom.

Razsodišče odloča z večino vseh članov.

27. člen

Sankcioniranje kršitev kodeksa

Častno razsodišče obravnava prijave kršitev na podlagi očitnih dejanj oziroma dejanj, ki so v nasprotju s tem kodeksom.

Če se ugotovi neupoštevanje načel in standardov kodeksa, častno razsodišče kršilcu izreče osebni opomin.

Če isti kršilec ponavlja kršitve kodeksa ali gre za izjemno hude kršitve, občinski ali mestni svet na predlog častnega razsodišča kršilcu izreče javni opomin. Če je javni opomin izrečen funkcionarju, občinski ali mestni svet obvesti nadzorne organe. **O svojih ugotovitvah pa obvesti tudi javnost.**

28. člen

Spremljanje izvajanja kodeksa

Častno razsodišče spremlja in nadzoruje izvajanje kodeksa v obliki redne presoje etičnega ravnanja funkcionarjev in uslužbencev.

Častno razsodišče vsaj enkrat letno poroča občinskemu svetu o izvajanju kodeksa oziroma ga seznanja s stanjem na tem področju. Častno razsodišče pri Skupnosti občin Slovenije enkrat letno o svojih ugotovitvah poda poročilo, ki se ga posreduje tudi občinam, za katerega je častno razsodišče ustanovljeno.

Častno razsodišče zagotavlja stalno preverjanje, usklajevanje in po potrebi dopolnjevanje ter razširjanje tega kodeksa vključno z usmeritvami Sveta Evrope za uveljavljanje dobre prakse javne etike na lokalni ravni.